

10
ԲԱՐՍ
ԵՆՎՄԻ ԴԱՅԵԹԱՆ
Կարգադրար ինչն պետիք Մէքիտ
Եր. անպօր ինչն
Բարսա ինչն ինչն պետի տիր
Կարգադրար ինչն պետի տիր

Հանրային Երկար

10
ԲԱՐՍ

استادخانه
استادخانه کورکچی خاندان
واقع ۲۱ و ۲۳ نومرولو مغازه.

نظور افکار
صاحب امتیاز
فرهنگ با نوسان

Իսթանպուլում, Գիւրգիւ խանընտա,
այլմ գաւտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրու
մաղազայար.

ՍՈՒՐ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 8 ՍՈՒՐ

33.4 ՆԵՄՈՒՆԻ ԴԱՅԵԹԱՆ

11.9.9. Ս. ՅԻՆ
Իսթանպուլում, Գիւրգիւ խանընտա,
այլմ գաւտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրու
մաղազայար.

ՍՈՒՐ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 8 ՍՈՒՐ
Իսթանպուլում, Գիւրգիւ խանընտա,
այլմ գաւտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրու
մաղազայար.

Իսթանպուլում, Գիւրգիւ խանընտա,
այլմ գաւտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրու
մաղազայար.

Իսթանպուլում, Գիւրգիւ խանընտա,
այլմ գաւտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրու
մաղազայար.

Իսթանպուլում, Գիւրգիւ խանընտա,
այլմ գաւտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրու
մաղազայար.

դարձ արտադրութեան թիւերը իրենց համարները կրկնելով և իրենց համարները իրենց համարներէն զտրելով ստացան բացառաւոր իրաւունքներ Մանկեան որ իրմէ առաջ խօսեցայ Ա. իրաւունքներ վրայ, չեմ գիտեր ինչո՞ւ, (Արեւիկ ան գիտեր նէ, ի՞նչ ապուր ուտելու կը խօսին) բայց մենք ի՞նչ կը սենք, մեր քննադատը հակառակ քաղաքավարական օրինաց Պ. Եստեղծեան Պ. Եստեղծեան կըսէ, իսկ Մանկեան էֆէնտին մէկ պարոն ածականը տալու կը զանայ, մինչդեռ Մանկեան էֆէնտին իբր խմբագրատ, իբր թարգմանիչ և հեղինակ, և իբր գաստիարակ մեծ իրաւամբ էֆէնտի կոչուելու արժանի է:

Պ. Ալիքսանեանէն յետոյ Մանկեան էֆէնտին յիշելով կուզէ անուղղակի կերպիւ աղնարկել որ Պ. Ալիքսանեան Մանկեան էֆէնտինէն գերի վերայ դե. րասան մ'է, ինչպէս քիչ մը վարը անգիտութեամբ կամ մասնաւոր նկատմամբ մը կըսէ. « Կը հասկնամ ինչ որ այս գերասանն ալ « լմացած » ըլլայ »:

Ամեն անոնք որ ինձ հետ երեսուն տարինեք ի վեր Մանկեան էֆէնտին թատերաբեմին վրայ տեսած են, ձեռքերն խիզճեմունք վրայ դնելով կը վկայեն թէ՛ Մանկեան էֆէնտին ոչ թէ « լմացած » է իւր արուեստին մէջ, այլ շատ, և շատ մեծ յառաջադիմութիւն ցրած է, ոչ թէ միայն Պ. Ալիքսանեան չկրնար հաւատարիմ իւր դերասանական արուեստին մէջ Մանկեան էֆէնտին, այլ ներկայ բոլոր դերասանք, մինչև իսկ հանգուցեալ Պ. Արամեան, որ թատերաբեմին վրայ այնպիսի ծաղիկ փռեց, որ և դաւիմներ ստացած է, չորս, հինգ խաղ միայն սերտելով փայլած էր, իսկ Մանկեան էֆէնտին յարաւոր եօթը նոր խաղեր տալով փայլած ու գնահատուած է համագային թատերասերներէ: Մեր ողորմելի քննադատը պէտք է նաև գիտնայ որ ժամանակ մը տաղանդ ունեցող դերասան մը չկրնար « լմացած » ըլլալ, որովհետեւ տաղանդը հասակ չունի որ չիմանի:

Ասկից երեսուն տարիներ յառաջ Մանկեան էֆէնտին շատ աւելի բարձր համբաւ ստացող և համայնից սիրելի դերասանականներ կային Պ. Էքիեան Պ. Պատուեանեանի Պ. Վարդուհանի նման: Այս դերասանականներ իրենց ամեն կատարելութիւններով հանդերձ այսօր խակութիւն ցոյց պիտի տային պարզ գեր մը կատարելուն մէջ, վասն զի երկար ատենէ ի վեր թատերաբեմին վրայ տեսնուած ըլլալով, վաղեմի ինչ-նչին կորսնցուցած կրնան ըլլալ. իսկ Մանկեան էֆէնտին նկատմամբ նոյն բանը չկրնար ըսուիլ, քանի որ անընդհատ մշակուած է արուեստը:

Մանկեան էֆէնտին նկատմամբ նոյն բանը չկրնար ըսուիլ, քանի որ անընդհատ մշակուած է արուեստը իւր բնական տաղանդով:

Պէտք է նաև սա էական կէտն ալ նկատողութեան առնուլ որ, ասկից 30 տարի առաջ այլ էր դերասանութիւնն, այժմ այլ է, այն ժամանակ դերակատարէն արտասովոր ձեւեր և չափազանց յուժնեղ կը պահանջուէր, իսկ այժմ բնականէն անդին բան մը չը պահանջուիր:

ՏԱՍԻԼԻՆԵՆ

Շէհր Էմանէթի միւլհազար ընծա ինչա վէ թամբի միւլհազար թուրք վէ մէպիր մուսթաֆա ընծա, գաղա մերքեպիրինտէ թէշքիլ օլունան գոմիսիւն լարըն նէգարէթի միւլթէմաթիէսի պլթընտա երաւորըրմասը խուսուսու մէր ճիւնտէն պիտիւրիւրէր, օլ վէճէ ինչ իրաւունքն իճրասըն պալանմըլ տըր:

Տէրտատէթ վէ պլտար սէլաիտէ վազը արըրարտա սիւտիւ տիւրքեան վէ մաշէլլի սայրէտէ պուրուստուրըն ինչէր վէ մանտա վէ գօլուն վէ քէշի հայվանթընտան իլլէթիլ վէ մարալը օլանլարըն թէֆրիլի իլլէ սիւտէրինն ստթարըրմասըր հազգընտա, պուրքէրէ մէրճիւնտէն լազըմ կէլէնլէրէ իճրալի թէպլիզաթ պուրուսուստուր:

Գէօմիւրճիլէրին Էհալիլի իղֆալլաբընա մէյաան վէրիլմէմէր իլլին գուլլանտըրլարըն ինճէ գալպուրլարըն, պէյլիք գալպուրլարըն թաշկիլի հազգընտա, Շէհր Էմանէթինտէն տէվալիլի պլլէտիլէն էմը վէրիլմըլ իսէ տէ, պուրպապտէ քէօմիւր միւլպաեանա իտէլլէրին տալի միւլթէպաաըրանէ տալլան մալարը վէ տամալլըր գալպուր իլլէ պլտըրլարը քէօմիւրի շէթտիլմէլէրէ, ճիւրարտա պուրուստա Պէլլէտիլ մէմուրլարըն միւրաճաթ իթմէլլէրի, քէնտի մէնֆաթաթլարըն թէճէմին իլլին տաշկա մէնֆաթաթլար օլանմըլ տէրքեար տըր:

Թուրքալ լուսուսու 2 սէնէլլէր օլարաք 150.000 զրուշ պիր պէտէլ մուգալ պիլիմտէ ինչա գըլլնտըրը հալտէ, Էմանէթիէն իտարէ օլունան չու ալթըր ալ միւտտէթ զարֆընտա 550 իրաւ լատտէսիտէ պիր մէպլաղ ալթմըլ, վէ չու հալէ նէգարէն Էմանէթէն իտարէսի թաղտիլիտէ 2 սէնէ զարֆընտա 300, 000 զրուշա եաղըն պիր մէպլաղըն Շէհր Էմանէթի վէ զնէսիլէ կիլէճէլի մուհազար կէօրիւնմէրտէ տըր:

Մէսաթըրի գուլմանտա վարըլարընտան օլուպ, պիր արալըր Տէրտատէթի թուսա արասընտա սէյր ու սէ:

Քէր իթմիլ օլան «Տէլթա» վարըր, Չին սուլարընտա քեմալիլէն զտրգ օլմուշ տուր:

ԹԵՎՃԻՆՆԵՐ

Կիրիս վրանէթի տէֆէրտարը սաաա. Էսաա էֆ. եէ, վէգալիլի մէֆ. քիւլլէսիլտէ մէսալիլի հալէնէլի ճիւլէթի իլլէ, թէրֆիլէն քիլթպէյլի ուլլէթիլի էֆէլիլի թէվէլի պուրուսուստուր:

Սլմանա տէվլէթի պանգապըր Մ. Գոլաա ինճի Մէճիլի. Վարդապետիլէթըրու Մ. Շթրալէ Յինի Օսմանի:

Տէվլ. իտէլթիւ 2էքիլէ Սուլթան ալիէթիլիլի հազր. նին գալֆալարը աշք էր գալֆաա, Չինի շիլթպէտէն Շէֆաղաթ նիլանը իհսան պուրուսուստուր:

ԹԵԼԵԿՐԱԳՐԱՐ

Բարիս 6 գեկտ. — Մէճիլի մէպուսան պահրիլէ պլտտէսիլին միւլաքէ. ընտին պալալմըլ տըր, պու պապտէ պիր թաղըմ մուսթէգաթ վէ իթիլա. գաթ վուգուս կէվէքտէ տըր:

Ինֆուլէնցաաթ բէք չօգ քիլի վէֆաթ իտիլոր:

Լիւն 6. — Կրիլու մատէնիլին բաթ. լամալընտան տուրաթ, Սէնթ-Էթիէն մատէնիլինտէ տէհէթիլ պիր գալպ վուգուս կէլիպ 60տան զիւտտէ մալլէնիլ վէֆաթ իթմիլի իլլիտէթ օլունմէթ:

Մուրուս 3. — Հիւլիւմէթին զալթթ ու իգտալընա լաղմէն, սէֆալթթ արթմաղտա տըր, իւսանթը ումուսի. եէ 600.000 լուպիլի միւլթէնալուգ տուր:

Պէրլին 6. — Իթալիա իլլ օլան թիւնաթթ աշտանմալի տիւն Բոմաա իմգա իտիլմըլ տըր:

Բոմա 6. — Ավսթրիա իլլ օլան թիւնաթթ աշտանմալի միւլթէպլիլ միւլգաթըրաթ իթմամ պուլմաղալ իմգալար տիւն թաաթի օլունմուշ տուր:

Բարիս 5. — Չինտէ սալիլէրին իլլիլալըն սերիան մէն իլլին, Պրանսա իլլ ինֆիլթէրա պու քէրրէ թիլէն-Չէնէ թօր տալպալարը կէօնտէրմըլէր տըր:

ՍԱՐԱՑԻՑԵՆ

ԳԱԼԱՐԱ ՊԵՐԱՐԱՐ
1891 Նոյ. 26, սաաթ 5
Եւս. Ուս. միւլթէտէլէ. սէր 8
Տիւն աղաթ գալֆաաթ. 19 12 1/2

Պու սապալ ալըրա . . .	19 17
Էն եւլթէթ ֆիւսաթ . . .	19 15
Էն ալաղ ֆիւսաթ . . .	19 8
Սէրի Ա . . .	43 1/2
Պէ . . .	25 1/4
Սէ . . .	17 68
Թաւիլթըր Օսմանիլէ . . .	73
Էն եւլթէթ ֆիւսաթ . . .	72 15
Էն ալաղ ֆիւսաթ . . .	71 30
Թաւիլթէ . . .	22
Շրմէնաթֆէր . . .	Փր. 63 75
Օպիլիսիւն թրաւ . . .	Յր. 505
Իսթիլան 8 կիւլէ . . .	Լ. Օ. 300
Էսաա . . .	500

ԱԳՈՒՍՆԱՐ	
Իսթիլան 4 տնաթաթ . . .	Ի. Լ. 4 35
Սոսթիլթէ Թէնէրալ . . .	4 12
Օթ. շանթ է վալթ . . .	4 25
Գրէաթ Թէնէրալ օթ. Լ. Օ . . .	8 6
Թրամիլ . . .	5 90
Բէթի . . .	14 30
ԵՈՒՆԱՐ ԳՈՒՍՏԱՐԱՐ	
Իսթիլթաթ 8 1/2 . . .	Փր. 392 50
4 1/2 . . .	
Պանգ նապիւնալ . . .	425
Լօրիւս . . .	125

ԱԳՃԵ ՖԻՆԱՆՍԱՐ	
Օսմ. իր. 100 դ. տան Դ. Փ . . .	
Սիւ մէճիլթիլ . . .	107 27
Մէթալիլ . . .	98
Պէլլէթ . . .	102
Ալթըր . . .	102 20
Ինֆիլիլ իրաաթ . . .	110 8
Յրանաթ . . .	87 23
Գալպս Գալիլիսի . . .	90
Գալպս Գալիլիսի . . .	9 37
ԳԱՄՊԻՈ	
Լօնաթ . . .	109 10
Փարիս . . .	23 10
Յրանաթ . . .	
Յիօրին . . .	10 72 1/2
Մարգ . . .	

ԻՌՊ ՍԱՐԱՑԵԱՆ

(ՍԱՐԱՑԱՐԱՐԱՐ)
Էնգաթ Սարաֆեան պիրատէրլէրին իլլալ. թէրթիլ իթմիլլէրի զանէթ միւլթիսի մուսթէնիլին, հէր նէֆի տիլի իսթիլալըրլարըն, վէ քէպալիթ ֆրէնէ կիլէ եարատըր-թէնթիլլէ իլլ անլաթ շըլմըլ տըր:
Ֆիւսաթ պիր իլլէ 25 զուրուշ, պէլիլ քիլլէ 10
Իւլ չիլէտէն վիւտտէ ալալարա լաթթ օլունուր, պու մուսթէ իւլթանալարը, Սուլթան Համմաթտա, Գիւլիւր Ալիլ էֆ. իսթիլալ 10 տօլթթ օտաաա, վէ պիւլիւր Էնգալիսիլլէրտէ պուլունուր:

Բարիան պլլալթիլլէր զսպիլ ջանալով պատասխանէ:
— Ներեցէք, ես ալ ժամանակաւ Պօլիս գացած եմ և ինձ այնպէս կուգայ որ այս անունը անդ լսած եմ:
— Կարելի է, ներեցէք որ ես ալ ձեզի հարցում մը ուղղեմ:
— Խօսեցէք պարոն:
— Այսպէս հեռու մարդկային ընկերութեան ինչպէս կապիւր:
— Ցորեկները անտառէն մէջ թռչուններ կործակ մերթ մերթ հնդկիկեանք իրենց մեռելոց հոգոյն Բակոտներու մէջ կերակուր կը թողուն անոնցով կը սընանիմ:
— Հէ՛յ, պիւլիլլէ իմ Բարիա, չըսես որ ճշմարիտ Տիօթէնի մը կեանք կը վարես և այն ալ առանց տակաւ մը ունենալու, այսինքն առանց բնակարանի:
— Կը սխալուի, ասիլ տասնեկու քիլոմէթր հեռու Սիլվիոյ անտառին մէջ բաւական կոկիկ բնակարան մը և նորա կից արուեստանոց մը ունիմ:
— Բոնէ է որ այս անտառին մէջ չէք բնակիր, լաւ ուրեմն ինչ ընելու համար այնչափ հեռու տեղէ աստ եկած էք:
— Երկուշաբթի օրերը Վիլնույի կուտան Բակոտներուն քով հնդկիկեան կերպ, կնք կը թողուն, ուստի ամեն երկուշաբթի

առաւօտ այս նուիրական անտառը գալով ուտելիք կը ժողուեմ:
Բարիան կը ստէր:
— Ի՞նչպէս, նուիրական անտառը քածնին այժմ է հարցուց Հրանտ զարմանօք, ներիմալի տուած խորհրդաւոր սուլիլը յիշելով:
— Այո՛ւայ է, միթէ չգիտէի:
— Ոչ, չէի գիտեր. դեռ երէկ իրկուն Բաթնա եկայ, կրնա՞ք ըսել ինձ թէ Վիլնույի կուտանը որ կողմն է:
— Ես ալ արդէն հոն երթիմ, եթէ կողքէք առաջնորդեմ զնեզ:
— Ուղղակի կուտանը չգիտի երթիմ, այն կողմըր բան մը պիտի զննեմ:
Բարիան հասկնալով որ Հրանտ գաղտնի պատճառ մը ունի միայնակ գտնուելու երթալիլ տեղը, առ երես անտառեր կերպիւ ըսաւ:
— Չախ կողմի արահետէն ուղղակի գընա, ճիշդ կուտան ետեի կողմը կեկայ:
Ինչպէս գիտենք, Հրանտ ալ ճիշդ այդ տեղը պիտի փորձէր սուլիլը ուստի Բարիան վերջին անգամ ողջունելէ յետոյ գատուելով, նշանակեալ արահետէն սկսաւ յառաջանալ. իսկ Բարիան մացառներու մէջ անհետացաւ:
Պահ մը Հրանտը ճամբուն վրայ թողով անցնելը առաջ մեր ընթերցողաց հետ վիլնույի կուտան լայն ճամբուն վրայ սե նը:

Ժողի մը հեծած երիտասարդ ձիւոր մը քառասորակ կը յառաջանար, որուն օղին մէջ կը տատանէր հազած ձերմակ գործող կուտան առջև հանելու, առանց ձիւն իջնալու չըլան մը ընելով, կուտան ետեի կողմը անցաւ և անդ փորձերալի երթիլը կիցնելով թէթեալի գետին ցատկէց, Ատուլ իշխանազունն էր այս երիտասարդը զոր քիշերուան առաջադրածը ի գործ դընելու եկեր էր, այսինքն գաղտնի գտնուելու, անտառին մէջ անցքէն ներքինի պիտի ներկայանար. ձիւն սանձը թեմ անցնելով անտառին ծառալիւտ մէկ կողմը տարաւ և հոն ծառի մը կապէց որպէս զի մէկը չը տեսնէ, այս գործը լմացելէ յետոյ վստահ թալալով դէպի քաղաքայիլ մը կողմն սկսաւ յառաջանալ, այս քաղաքայիլը պատուա ծառերով չըլապալտեալ փորթիլ լուրի մը տեսքը ունէր, իշխանազունը այս բլուրին չըլանը դառնալէ յետոյ նեղ բացառի մը առջին կենալով ուղղութեամբ չորս կողմը նայեցաւ որ մի գուցէ զինքը քիտող մը գտնուի, սակայն եթէ փոխանակ չորս կողմը գիտնուի վեր նայելու ըլլալ, բարձր եղևնի ծառի մը վրայ անորոշ գնացած մը պիտի տեսնէր որ մեծ ուշադրութեամբ իշխանազունին արարքը կը դիտէր, արդ իշխանազունը զինքը լրտեսող մը չը գտնուելուն ապահով, բացատրին անցքը գոցող ոտները մէկ կողմ առնելով ներքէր

մտաւ, բացատրին ներքին կողմը պատուելի ոտներէ կամարած և քոթեալ նրբուղի մ'էր, իշխանազունը այս գաղտնի նրբուղին յառաջանալով փոխանակ գտնուելու անցքը գտնելու, միայնակ կրակիլիւնայ ահագին ժայռի մը պատահեցաւ որ անցքը բոլորովին կը խախտէր. այս անակնկալ պատուարը տեսնելով, չուարեցաւ մնալ:
— Չարմանալի է ըսաւ ինքնին, ինչպէս այս ահագին ժայռը հոս դրուեր է. եթէ բացատրին այս մեծութեամբ ապագած մը անցուցած ըլլային բոլոր ծառերը կոտորած պիտի ըլլար . . . մէկ, ներքին ամէն նազարդակցութիւն ընդ մէջ կը խցէ մըր մըրաջ վնասորէն և ինչ ընելիք չգիտցող մարդու մը պէս տատամտուկ կենարար պէս բերը անանցանելի ժայռին յառաջ:
Այս միջոցին մէկէն ի մէկ հեռուէն քայլ լափոսի մը ձայն առնելով, անպարտաւոր նրբուղին դուրս նետուեցաւ և հեռուէն մարդու մը դէպի իւր գտնուած կողմը յառաջանալով տեսնելով, անտառին մէջ մտաւ և պարտալի մը ետին պահուեցաւ:
Եկողը Հրանտն էր որ քիլին տակէն երգ մը միմալով կը յառաջանար, իշխանազունը թէք և ուղի գիշերն Հրանտի հետ Սըր Մորթընի հանգէսը գտնուած էր, սակայն Հրանտայ ամենեւին ուշադրութիւն չէր քաշած, ուստի չը ճանցցաւ զայն: